

Miskolci Egyetem
Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Informatikai Intézet
Általános Informatikai Intézeti Tanszék

Neptunkód: **GEIAL30E-B, GEIAL30E-BL**

Javasolt félév: 7

Kredit: 5

Kontakt órák száma / hét: 2 előadás, 2 labor gyakorlat / 8 előadás, 8 gyakorlat

Windows hálózatok üzemeltetése

Szak: mérnök informatikus alapszak

Hét	Előadás	Gyakorlat
1.	Az OSI modell áttekintése. A TCP/IP protokollszöveget. A rétegekben megvalósított protokollok	Gyakorlatok az előadáshoz kapcsolódóan.
2.	Az OSI és a TCP/IP kapcsolata. A keretek figyelése a Network Monitor programmal. Címosztályok. Alhálózati maszk. Route-olás..	Gyakorlatok az előadáshoz kapcsolódóan.
3.	A DHCP működése, folyamata. APIPA. DHCP használata, menedzselése.	Gyakorlatok az előadáshoz kapcsolódóan.
4.	ARP, NETBIOS, DNS, WINS fogalma, működése.	Gyakorlatok az előadáshoz kapcsolódóan.
5.	Routing tábla, A hálózat monitorozása.	Gyakorlatok az előadáshoz kapcsolódóan.
6.	Hálózat menedzselő segédprogramok.	Gyakorlatok az előadáshoz kapcsolódóan.
7.	Névfeloldás NETBIOS-szal, Névfeloldás DNS-sel	Gyakorlatok az előadáshoz kapcsolódóan.
8.	Az IPsec és a tanúsítványok. VPN Dial-up és WiFi használata.	ZH
9.	Összefoglalás	PótZH

A kurzus aláírással és gyakorlatijeggyel zárul

Az aláírás feltétele:

- A 9-ből legalább 7 gyakorlaton való aktív részvétel (a kiadott feladatok elvégzése)
- A félév során a kiadott szempontoknak megfelelő órai feladatok elkészítése.

A gyakorlatijegy teljesítésének módja, értékelése:

Az utolsó órán zárthelyi a félév anyagából. A gyakorlati jegy a megírt írásbeli alapján számítódik.

A HKR 50. § (5) bekezdése értelmében, előadások esetén 40%-ot, gyakorlatok esetén 30%-ot meghaladó igazolatlan hiányzás esetén a tanszék kezdeményezi az aláírás végleges megtagadását. A végleges aláírás megtagadás bejegyzése után a hallgató a mulasztását nem pótolhatja, ismételten fel kell vennie és le kell hallgatnia a tantárgyat ahhoz, hogy az aláírást megszerezze.

Kötelező irodalom:

- a kurzus előadás anyaga

Ajánlott irodalom:

- Mark Russinovich, David A. Solomon, Alex Ionescu: Windows Internals (6th edition) (Microsoft Press, ISBN 978 0 6356 4873 9)
- Mark Russinovich, Aaron Margosis: Windows Sysinternals Administrator's Reference (Microsoft Press, ISBN 978 0 7356 5672 7)
- Rand Morimoto, Jeffrey Shapiro, Guy Yardeni, Omar Droubi, Michael Noel, Andrew Abbate, Chris Amaris: Windows Server 2016 Unleashed (Pearson Education, ISBN 978 0 13 458375 4)
- William Panek: MCSA Windows Server 2016 Study Guide (Sybex, ISBN 978 1 119 35934 0)
- Orin Thomas: Windows Server 2016 Inside Out (Pearson Education, ISBN 978 1 5093 0248 2)

Windows hálózatok üzemeltetése
Vizsgázárthelyi mintafeladat

1. Ismertesse a DHCP folyamatát, és annak lehetséges két változatát (amikor kap IP címet a DHCP kliens, illetve amikor nem)! (5 pont)
2. Mi a DHCP Reserving, illetve mi alapján történik a beazonosítás? (1+1 pont)
3. APIPÁ-t használó gépek tudnak-e Internetezni? (részletes magyarázattal!) (1+2 pont)
4. Melyik protokoll segítségével történik meg az IP címek és a MAC címek párosítása? (2 pont)
5. Mi a DHCP Relay Agent szerepe, és mikor van rá szükség? 1 pont)
6. Mi a szerepe a leasing-nek DHCP esetén (T1, T2) (3 pont)

Kidolgozási idő: 60 perc

Összesen 16 pont.

0-8 = 1 (elégtelen)

8-10 = 2 (elégséges)

10-12 = 3 (közepes)

12-14 = 4 (jó)

14-16 = 5 (jeles)

Windows hálózatok üzemeltetése
Vizsgázárhelyi mintafeladat megoldás

1. Ismertesse a DHCP folyamatát, és annak lehetséges két változatát (amikor kap IP címet a DHCP kliens, illetve amikor nem)! (5 pont)

Boot-oláskor a kliens broadcast message segítségével szétküld egy DHCP Request üzenetet. Erre az üzenetre azon DHCP szerver(ek), amelyek rendelkeznek szabad IP címmel, küldenek egy válasz DHCP Offer broadcast message üzenetet, amelybe beleteszik a DHCP kliens MAC címét (innen tudja a kliens, hogy neki szól az ajánlat), és a felkínált IP címet, majd ezt az IP címet egy adott ideig lefoglalttá teszik, hogy más kliensnek ne legyen felkínálva. Ezután vár a kliens második üzenetére. A kliens megkapva az ajánlatot, esetlegesen többet is, annak válaszol, amelyik a leghamarabb érkezett be hozzá. Ez az üzenet ugyan már használhatná a felkínált IP címet, de biztonsági okokból még nem kerül használatra. Vagyis a harmadik üzenet még mindig broadcast message lesz, benne a kliens által választott üzenetben felkínált IP címmel. Ez az üzenet a DHCP Select. Ez az üzenet eljut az összes DHCP szerverhez, de mert csak az egyikük által felkínált IP cím lesz benne, ezért a többi szerver értesül róla, hogy a kliens nem az ő ajánlatukat fogadta el. Az általuk ideiglenesen lefoglalt IP címet felszabadítják. A választott DHCP szerver most biztonsági ellenőrzést végez, és ellenőrzi, hogy az IP cím nem foglalt-e már a hálózaton. Elvileg ilyen nem fordulhat elő, de az IP címet más valaki beírhatta kézzel egy másik PC-re, vagy létezik olyan DHCP szerver, amelynek a működési tartománya tartalmazza tévesen ezt az IP címet is. Ha tehát ez az IP cím már foglalt, akkor a DHCP szerver egy DHCP NAK (Negative Acknowledgement) üzenetet küld a kliensnek, és az elkezd előlről a DHCP folyamatot. Ha a DHCP szerver mindent rendben levőnek talál, akkor az utolsó üzenetében (DHCP ACK) nyugtázza az IP címet, és vele küldi a DHCP további, nála beállított paramétereit: bérleti idő, subnet mask, default gateway, Time Server IP címe, stb. Ha a kliens egyáltalán nem jut IP címhez (esetlegesen nincs is DHCP server, vagy van, csak nem rendelkezik szabad IP címmel), akkor a kliens véletlenszerűen generál magának egy IP címet a 169.254.x.x IP cím tartományból, és ellenőrzi, nem foglalt-e. Ha igen, akkor mindaddig újjal próbálkozik, amíg szabad IP címet nem sikerül generálnia. Ezután ezzel az IP címmel, Default Gateway nélkül, tudja használni a hálózatot, és lát minden olyan PC-t, amely szintén ebben az IP cím tartományban van. Ennek a folyamatnak a neve: APIPA (Automatic Private IP Addressing). Mivel nem teljes értékű ez az IP cím (hiszen más IP címet használó Internetezésre nem használható), ezért ebből az APIPA módról a kliens 5 percenként újra és újra DHCP szerveren keresztül IP címhez próbál jutni.

2. Mi a DHCP Reserving, illetve mi alapján történik a beazonosítás? (1+1 pont)

A DHCP Reserving lehetőséget ad arra, hogy egyes, a hálózaton fontosabb (pl. kiszolgáló) szerepet betöltő számítógépek számára biztosított legyen IP cím akkor is, ha azok DHCP-re vannak konfigurálva, és esetlegesen a DHCP szerver kifutna a szabad IP címekből. A boot-olási folyamat részeként, amikor a kliens DHCP Request üzenetet küld benne a MAC címével, ezt a DHCP szerver feldolgozza, és a MAC cím alapján ellenőrzi, nincs-e ennek a kliensnek lefoglalva egy IP cím. Ha igen, akkor azt fogja neki odaadni.

3. APIPÁ-t használó gépek tudnak-e Internetezni? (részletes magyarázattal!) (1+2 pont)
Röviden NEM. Részletesebben azért nem mert az APIPA (Automatic Private IP Addressing) segítségével IP címhez jutott (azt maguknak generáló DHCP) kliensek IP címe egyrészt nem juthat át a vállalat határán található router-en, másrészt nem is rendelkeznek ennek a „Default Gateway”-nek az IP címével, mivel azt saját maguk nem tudják kitalálni. Ugyanakkor el kell tudniuk érni minden, az adott alhálózaton belül levő, szintén APIPA módban levő számítógépet.

4. Melyik protokoll segítségével történik meg az IP címek és a MAC címek párosítása? (2 pont)
Erre az ARP Address Resolution Protocol szolgál. Amennyiben a felhasználó használ a helyi alhálózaton levő IP címeket, akkor helyi alhálózat esetén a felhasználó számítógépe és a másik számítógép közvetlenül fog egymással kommunikálni az egyes számítógépek MAC címe alapján. Ezt az IP cím MAC cím párosítást a számítógépek rövid ideig a gyorsmemóriában (cache) tartják. Ezt lehet lekérdezni az arp –a parancs segítségével.

5. Mi a DHCP Relay Agent szerepe, és mikor van rá szükség? 1 pont)
Mivel a DHCP protokoll nem rout-olható, ezért ha egy hálózatban router-ek választják el az egyes alhálózatokat, akkor azok a DHCP kliensek, amelyek a router másik oldalán vannak, nem jutnak DHCP-n keresztül IP címhez. Ennek megoldására egy Windows Server-ből (annak fix IP címet adva) ki lehet alakítani egy DHCP Relay Agent-et. Ekkor ez a szerver mintegy közvetítő fogja az üzeneteket továbbítani a DHCP kliensek és a DHCP szerver között oda-vissza a DHCP tartalmú üzenetek „átcsomagolásával”. Olyan esetekben van rá szükség, ha az alhálózatokat elválasztó router nem DHCP RFC compliant, azaz nem lehet a rendszergazda által a router-en engedélyezni a DHCP üzenetek továbbítását.

6. Mi a szerepe a leasing-nek DHCP esetén (T1, T2) (3 pont)
Olyan esetben, amikor a DHCP kliens IP címet kap a DHCP szervertől, a bérleti folyamatnak része a bérleti idő megadása is. Ennek az időtartamnak az 50%-ánál (T1 idő) a kliens megkísérli megújítani az IP cím használatát a DHCP szerverrel. Ha ez sikerül, akkor a bérleti folyamat indul előlről. Ha nem sikerül, mert a DHCP szerver korábban több DHCP kliens kérésére sem tudott IP címet felkínálni foglaltság miatt, akkor a bérleti folyamat megy tovább. T2 idő elérésekor (a bérleti idő 87,5%-ánál) a

kliens tesz egy újabb kísérletet a bérleti folyamat megújítására. Ha sikerül, akkor a bérlet megint előlről indul. Ha nem, akkor a kezdeti bérlet folytatódik. A bérleti idő 100%-ánál a kliens lemond az IP címéről, és DHCP Request üzenetet küld ki a DHCP szerver(ek) felé.